

Personcentreret pleje mindsker depression og uro

Kasper Jørgensen

Norske forskere har undersøgt, hvordan man bedst implementerer personcentreret pleje på plejehjem, samt hvilken effekt plejen har på beboerne. De peger på, at forhold som størrelsen af de enkelte plejehjemsafsnit, ledelsen og bemanning har betydning for kvaliteten af plejen.

Personcentreret pleje er en plejefilosofi og -metode udviklet af den nu afdøde engelske professor i psykologi, Tom Kitwood.

De fire nøgleelementer i personcentreret pleje er værdsættelse, individorientering, perspektiv og socialt miljø, hvilket tilsammen danner akronymet *VIPS*. Dawn Brooker, der ligeledes er professor i psykologi, definerer de fire elementer på følgende måde:

- Værdsættelse af personer med demens og de personer, der varetager deres pleje og omsorg
- Behandling af andre mennesker som individer
- En opfattelse af verden set fra det perspektiv, som personen med demens har
- Et positivt socialt miljø

En norsk forskergruppe med tilknytning til 'Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse (Aldring og helse)' har gennem en årrække undersøgt effekten af en personcentreret tilgang til demenspleje inspireret af *VIPS*-elementerne – den såkaldte *VIPS* praksismodel.

I første omgang gennemførte de et kvalitativt pilotstudie af ni ugers varighed med henblik på at undersøge en model for implementering af en *VIPS*-orienteret pleje på to plejehjem. Resultaterne viste blandt andet, at organiseringen på plejehjemmet har betydning. Modellen fungerede bedst på afsnit, hvor en sygehjælper med opbakning fra en ledende sygeplejerske stod for implementeringen.

Mindre depression og uro

Dernæst gennemførte forskerne et videnskabeligt forsøg i form af en lodtrækningsbaseret kontrolleret undersøgelse, hvor *VIPS*-modellen blev sammenlignet med henholdsvis den beslægtede metode *Dementia Care Mapping* og almindelig uddannelse af personalet i demens.

Der sås ingen forskel mellem de tre metoder på forekomsten af urolig adfærd hos beboere i plejebolig, der udgjorde det primære resultatmål (outcome).

Derimod sås gavnlig effekt på flere sekundære resultatmål: anvendelsen af *VIPS*-modellen havde signifikant gavnlig effekt på forekomsten af depressive symptomer - og både *VIPS*-modellen og *Dementia Care Mapping* havde signifikant gavnlig effekt på uro og psykotiske symptomer blandt beboerne.

Af de 624 plejehjemsbeboere, der deltog i forsøget ved starten, gennemførte 446 den afsluttende evaluering.

Småt er godt

I en efterfølgende statistisk analyse så forskerne nærmere på, hvilke faktorer der havde indflydelse på effekten af VIPS-modellen. Resultaterne indikerer, at størrelsen af de enkelte afsnit på plejehjemmet - snarere end selve plejehjemmet - har betydning. Generelt sås bedst effekt af VIPS-modellen på afsnit med få beboere.

Da alle plejehjemsafsnit involveret i det aktuelle studie havde omtrent samme bemanning, var det ikke umiddelbart muligt at undersøge effekten heraf. Men andre undersøgelser har dokumenteret, at bemanning har en væsentlig betydning for kvaliteten af plejen.

Også ledelsesforhold menes at have stor betydning for kvaliteten af plejen, hvilket igen kan hænge sammen med afsnittets størrelse. Bliver afsnittet for stort, er der risiko for at afstanden mellem ledelse og medarbejdere øges.

Anbefalinger

På baggrund af deres forskning giver den norske forskergruppe følgende anbefalinger for plejehjem, der ønsker at implementere personcentreret pleje:

- afsnittene skal være tilstrækkeligt små til, at ledelsen kan gennemføre den form for ledelse, der beskrives i VIPS-modellen
- der skal være nærhed mellem medarbejderne og lederen, der bør fremstå som en person med administrativ og professionel autoritet
- bemanningen bør være over minimumsgrænsen

[Rokstad AM, Rosvik J, Kirkevold O et al. The effect of person-centred dementia care to prevent agitation and other neuropsychiatric symptoms and enhance quality of life in nursing home patients: a 10-month randomized controlled trial. Dementia and geriatr](#)

[Rosvik J, Engedal K, Kirkevold O. Factors to make the VIPS practice model more effective in the treatment of neuropsychiatric symptoms in nursing home residents with dementia. Dementia and geriatric cognitive disorders 2014;37:335-46](#)

[Rosvik J, Kirkevold M, Engedal K et al. A model for using the VIPS framework for person-centred care for persons with dementia in nursing homes: a qualitative evaluative study. Int J Older People Nurs 2011;6:227-36](#)

Oprettet: 17. december 2015